

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadraginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo XXXI. Die Mercurii post Dominicam Passionis. Inter tempestates, quas in cordibus excitat mysterium tremendum humanæ Prædestinationis invitantur Auditores, ut anchoram suam in hoc solo portu ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

SERMO TRIGESIMUS PRIMUS.

DIE MERCURII POST DOMINICAM PASSIONIS.

Ego vitam aeternam do eis. Joan. 20.

1. **Q**Uousque me tor-
queo molestissima
solicitudine, & an-
cipiti curâ de ne-
gotio prædestina-
tionis meæ? jacta-

tus in diversa animus naviculæ flu-
ctuantis similis est, quæ nocte obscu-
râ impetu tempestatis horridæ ab-
repta, ignorat, cui parti se committat,
ut amicæ, quâ fugiat, ut adversâ, dum
ab una quidem levatur in altum, quasi
jam stellis vicina, ab altera verò præ-
cipitatur in profundum, velut in aby-
sum inferni mergenda. Ita dubiam
mentem modò spes erigit, me fore
è numero Electorum, modò timor
deprimit, ne adscribar catalogo dam-
natorum. Sed portum hodie video,
ad quem in freti hujus angustis, non
uno tantum gurgite periculosis, na-
vim securè appellere, & latentes sco-
pulos vitare liceat: facessite hinc
Theologi, nec mentem mille difficul-
tatibus, omni nodo Gordio magis in-
tricatis turbate: quid enim oppone-
tis, an fortè, quòd ignorem, an ele-
ctio hominum sequatur, vel antecede-
dat eorum merita? fateor me id ne-
scire. An quòd ignorem, quomo-

do decreta Divina, cum sint immu-
tabilia, non imponant fatalem neces-
sitatem? reverâ nec hoc intelligo.
An quòd non capiam, quomodo Dei
scientia, cum falli nequeat, non tol-
lat contingentiam & arbitrii liberta-
tem etiam hoc non capio, fateor.
sed quid inde? id ex obtusa mentis
meæ acie, & intellectus debilitate con-
tingit, qui etiam ad obvia quævis ob-
jecta cæcutit: *Et quæ in prospectu sequenti
sunt, invenit cum labore.* De cæ-
tero persuaderi mihi unquam patiar,
damnari me posse, nisi ipse velim.
Quid ergo aliam continentem sollici-
tè quæro, ubi anchoram tutò jaciam?
Ad hanc ergo vos omnes invito, qui-
cunque in vasto hoc mari fluctuatis,
temone, remis, malo, & velis desti-
tuti: nisi hic pedem figatis, actum
est de vobis; aut enim ad scopulum
allisi peribitis cum infidelibus, aut af-
fixi syrtibus hærebitis cum ignorantibus.
Ut autem perspectum vobis
fiat, me non absque ratione secu-
ritatem promittere, aures mihi beni-
gnas tantisper spondere, dum vobis
demonstrem. DEUM, quantum in
se est, paratissimum esse ad vos omnes
salvandos: *ego vitam aeternam do eis,*
atque

atque adeo temerarios esse ac impudentes, qui, cum Deum gravissimè offendant, damnationis suæ culpam in illum conjiciunt, maluntque DEUM injustitiæ, quàm se ipsos impietatis accusare.

96. 17. 10. II. Et primò quidem ad tanti momenti veritatem adstruendam, sufficere possent clarissima DEI testimonia, quibus nihil æquè nobis inculcat, quàm damnationem nostram nobis ipsis unicè imputandam: *perditio tua Israël!* hoc sane falsum si esset, mendacissimus omnino DEUS foret, quia non solum in re maximi momenti nos deciperet, sed multiplici insuper mendacio in fraudem nos induceret. Et quid tandem DEUS emolumenti haberet mentiendo; esto, demus mentiri posse? Plato ingeniosè censuit, neminem mentiri, nisi ex metu superioris, quemadmodum experimur reos mentiri metu Judicis, discipulos metu magistri, infantes metu matris, & servos metu Domini. Qui verò superiorem non timet, nunquid liberrimè veritatem dicere potest & palam quidem? Ex hoc principio conclusit sapientissimus Plato, Deum mentiri non posse, cum nemo illi metum possit incutere. Et, quæso, quid timere posset DEUS, ne liberè profiteretur, se sine respectu ad illius merita vel demerita, pro sua duntaxat arbitrio, & cæca determinatione salvare & damnare, quos vult? An forsàn ipsi fastidium generarent latratibus nostri? an nostræ blasphemix illius pacem turbarent; an voluntates nostræ rebelles illius scepro &

poentix vim inferrent? Nihil minùs sanè; *quis tibi imputabit, si perierint nationes, quas tu fecisti Domine*, ait Sapiens, *non est alius DEUS quàm tu; neque rex, neque tyrannus in conspectu tuo inquirent de his, quos perdidisti.* Sed insurgamus sanè contra DEUM, quantum libuerit; nã ille longè minoris faciet tumultus nostros, quàm sol mundi oculos populos illos meridionales, qui manè orientem dieteriis laceffunt, & telis impetunt. Cùm ergo in sacris oraculis tam asseveranter testetur DEUS, cupere se omnes omnino salvos: *Deus omnes homines vult salvos fieri; non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in calis est, ut pereat unus: non vult aliquos perire: non veni animas perdere: nolo mortem impii sed ut convertatur, & vivat &c.* infallibile est, rem ita se habere: quia tamen in hac etiam materia, rationum momenta sperni aut negligi non debent, modò non imperare velint Authoritati, ut dominæ, sed ut ancillæ, ideo istas quoque, si lubet, audiamus.

III. Notum vobis est, Auditores, DEUM, cùm causarum omnium suprema sit & prima, cum aliis omnibus ad omnes earum effectus concurrere, quæ propterea *subordinata & secundæ* appellantur: quin D. Thomas demonstrat, plus omnibus aliis DEUM concurrere; sic majorem longè partem in herbarum productione habet, quàm terra, majorem in metallorum generatione, quàm planetæ, majorem in animantium respiratione, quàm aër, majorem in fructus formatione, quàm arbor;

Sapiens, m.
14.

ad Ti.
morb. 2. 4.
Matth. 18.
14.
2. Petr. 3. 9.
Luc. 9. 56.
Ezech. 38.
11.

arbor, atque ita de cunctis aliis loquendo. Quodsi in omni alio effectu id usuvenit, quanto magis in hominis productione, cujus pars maxima DEO competit, non tantum, quia ut causa suprema & principalis concurrat, sed etiam quia à genitoribus nostris non nisi corpus accipimus, viliorum nostrum portionem; melior autem, quæ est animus, à solo Deo absque medio dependet, atque adeo magis Dei filii sumus, quàm parentum nostrorum: fortassis illuc collimavit Christus, cum dixit: *Patrem nolite vobis vocare super terram; unus enim est Pater vester, qui in calis est.* Ecquid autem ex hoc principio sequitur? certè nil aliud, quàm Deum, quantum in se est, nolle quempiam perire; *non latatur*, ait Sapiens, *in perditione vivorum.* Dicite autem Patres, matresque, dicite, an gratum vobis foret, filium vestrum, & vestrâ quidem electione, inferni flammis torqueri? quomodo ergo tantum vobis malum Deum posse velle creditis, qui magis Pater vester est, quàm vos ipsi sitis filiorum vestrorum? an enim ille prolis suæ magis pater sit, qui ei dedit, quod deterius est, quàm Pater celestis, qui dedit, quod melius est? matrem aspicite, & observare, quantum amore filii, quem genuit, patitur; si filium tractat & acum? amore filii tractat; si loquitur, de ipso loquitur; si dormit, de ipso somniat; nunquam mentem oculosque ab ipso deflectit; si horridus Boreas aut Aquilo spirat, timet, ne filium frigus lædat;

si serpit periculosa contagio, timet, ne filium inficiat; tantum abest, ut de filii perditione, lætetur, ut potius suo damno & incommodo prosperitatem filii redimat. Nunquid in ipsis etiam bestiis videmus, quanto proli amore teneantur? quantâ curâ educant, quantâ patientiâ lactent, quantâ ipsis sollicitudine provideant? Ciconiam aspice, quæ cum in campo aperto umbram pro pullis non invenit, alas super illos extendit, ut ipsamet solis radios ac ardores excipiat, Aquilam intueri, quæ, si pulli aliò transportandi sunt, humeris suis imponit, ut excussa fortè tela matrem primum feriant. Ipsi etiam ingenii aut manuum nostrarum partus inanimos, ut libri picturæ, statuæ, quàm chari nobis sunt, quàm pretiosi? mulierem observa, quantum telam artificii acu à se pictam diligit; quantum irascitur, si incidente pulvere sordescat; væ liberis, væ ancillæ, & pedissequis, si vel manu improvidâ tangant, vel suâ incuriâ perdant; lino candidissimo illam involvit, serinio suo claudit, clave munit & serâ, ac velut thesaurum custodit. Et unde tantus in rem tantillam affectus? quia scilicet omni causæ congenitum est, proprium partum amare. Et vos suspicari de Deo, qui causarum omnium nobilissima est, & omnium nostrum verè Pater, gratum fore ipsi, si quempiam videat æternitate totâ in inferni rogis ardere, aut in constrictis glaciæ stagnis algere, aut inter atrocissima tormenta ululare? Hoc sanè fieri minimè potest, Auditores, *non latatur in perditione*

Matth. 23. 9

Sap. 1. 12.

ditione vivorum; id enim non hominibus duntaxat, sed & brutis ac bestis DEUM faceret crudeliorem. Quod si sceleribus nostris ipsum cogamus, ut, tentato frustra piissimi parentis officio, partes iudicis assummat, tum sanè animum ad nos damnandos induit, prout magna etiam cum laude fecisse legimus Epaminondas, Torquatos, Hippomanos, & Hippodamantes, qui ipsis etiam filiis, capitale supplicium promeritis, minime pepercerunt; Deus enim, *cum sit iustus, iuste omnia disponit: ipsum autem*, sunt verba pulcherrima Sapientis, *ipsum autem, qui puniri non debet, condemnare, exterum iudicat à virtute sua.* Nec enim nostra illum miseria delectat, quiu mallet Patrem agere nobiscum, quàm Judicem: nunquid enim, ut cum Chrysologo loquar, tenerrimum ejus in nos affectum agnoscitis, dum *distendit membra, dilatat viscera, pectus porrigit, offert sinum, gremium pandit, ut Patrem se tanta obsecrationis demonstrat affectu*? quod aliud hoc signum est, nisi quodd, *Deus non tam Dominus esse vult, quam Pater, & rogat per misericordiam, ne vindicet per rigorem?*

IV. Et quis, obsecro, vel suspirari possit, DEUM velle nostrum intentum, qui tanta ob salutem nostram operatur? quis sanæ mentis maximas impensas ad certum finem consequendum facit, atque unâ efficaciter desiderat eum nunquam obtinere? quis unquam semina campis credit, ut fructum non ferant?

R. P. Segueri Quadragesimale,

quis terram colit, ut ne flores progerminet? quis ignem excitat, ut non ardeat? quis instruit discipulum, ut nihil addiscat? quis calcaribus equum stimulat, ut currere cesset? Hæc enim verò deliria forent: quisquis enim media applicat, finem per ea consequi desideret, necesse est, nisi stultitiæ notam subire velit. Venatorem considerate qui anhelò spiritu feram per præcipitia & rupes, per campos & arva & campi plana insequitur; jam scrutatur in cavernis, jam quærit in dumetis, jam plagas & retia extendit, jam canes immittit, jam clamoribus agitat, ut terreat, jam silentium adhibet, ut decipiat, jam scelopum applicat, ut feriat, jam totus sudore diffluit, ut assequatur, jam per sentes & vepres currit, ut teneat, quis credat, eum velle, ut fera casses suas evadat, & non potius impatienter cupere, ut eam capiat? quis credat, eum hæc omnia facere, non ut habeat feram, sed ut non habeat? Si enim hoc vellet, quid necesse erat, domo egredi? poterat sanè inter molles plumas in utramque aurem stertere, nec ad primum auroræ ortum, aut algere gelu, aut intra montium aspera periclitari. Deus, ut nos in paradysum perducatur, venatores imitatur, qui si feram una arte apprehendere non valent, mille alias tentant: *Id facit Deus, quod venatores solent facere.* Verba sunt S. Chrysost. qui quando *fugacissima, in Matth. capti que difficillima insectantur e. 32. animalia, non unâ viâ, sed diversis, & per contraria plerumque aggre-*

D d d

diu-

349, 12.
11.

S. Chrysol.
serm. 118.

*diuntur, ut si alterum effugerint, in alterum incidant; quin ille laboribus exhaustus sanguine perfusus, sauci-
us fuit ac laceratus, ut nos obtine-
ret; an non ergo manifestissimum hoc
signum est, quod nos unice habere de-
sideret? si nulla ipsi de nobis cura erat,
poterat enimvero gloriosus manere
in caelo, nec opus erat, ut in terram
descenderet: ad quid tanta exanilare
incommoda, famis, sitis, frigoris,
aestus, nuditatis, itinerum, spina-
rum, flagrorum, clavorum? Nec mi-
hi velim respondeatis, id eorum dun-
taxat amore fecisse, qui salvandi, non
vero pro illis, qui damnandi erant?
hæc enim dicere, horrenda blasphe-
mia foret, ex vaticana arce fulminata,
tanquam impia, sacrilega, & hære-
tica, ac divinæ bonitati nimium quan-
tū injuriola: *mediator DEI, & ho-
minum homo Christus JESUS*. Ver-
ba sunt Apostoli clarissima: *Dedit re-
demptionem semetipsum pro omni-
bus*. Verissimè enim pro toto mor-
taliū genere mortem obiit, pro ju-
stis non magis, quàm pro peccatori-
bus, pro electis æquè, ac præcitis,
quocunque tandem nomine appellen-
tur; atque hanc ob causam toties in
divinis oraculis sol nominatus est, &
sol justitiæ quidem, id est, communis
omnibus, ut exponit D. Ambr. *sol ja-
stitiæ omnibus ortus est, omnibus ve-
nit, omnibus passus est, omnibus re-
surrexit*. Atque adeo quantum in se
est, pro omnibus, qui volent, inferni o-
stia clausit, pro omnibus, à Patre cæ-
lesti auxilia sufficientia promeritus est,
ut salutis suæ sedulo possint satagere,*

1. Tim. 2.
6.

In psal. 118.
3. 3.

juxta illud D. Joannis: *de plenitudine
ejus omnes accepimus*.

V. Neque fieri potest, ut hæc
nobis auxilia à Patre æterno negentur,
non solum, quia Filius humanā carne
indutus infinito sanguinis sui pretio ea
nobis emit, sed etiam quia aliās, ut
D. Thomas observat, DEUS cete-
ris creaturis omnibus, etiam ratione
& sensu destitutis melius providisset,
quàm homini, quod de ejus sapientia
& bonitate sine injuria cogitari non
potest: circumferre, si lubet, oculos
vestros ad res omnes creatas, nec ul-
lam videbitis, cui Deus non oppor-
tuna suggererit media, ad finem sibi
propositum consequendum. Calo-
rum finis est, motu perpetuo gyra-
ti, ut necessarios subjæctæ telluri influxus
dispensare aptius possint; cum au-
tem animā movente destituti sint,
ad id muneris DEUS mentes angelic-
as, seu intelligentias destinavit. Stel-
larum est, noctis tenebras & horro-
rem mitigare; cum verò tantum pro-
prii luminis, quantum huic fini suffi-
cit, non habeant, soli incumbit,
hunc defectum, perenni lucis supple-
mento emendare. Terra avarissimas
colonorum spes & desideria implere
debet, sed quia caret innatā ac ne-
cessariā humiditate, præcepit DEUS
aquis, ut per occultos meatus totum
terræ corpus pervadant, eamque irri-
gent. Bestiis ars & industria deest,
unde se muniant contra frigora, aut
inimicos defendant; ideo divina sa-
pientia à prima illis nativitate provi-
dit, dum eas pelle & villis, plumis,
& squamis vestivit, contra inimicos
verò

verò unguibus, rostris & aculeis, eas obarmavit. Ostrea, conchylia, aliæque insectorum aquatiliū genera, quæ scopulis affixa hærent, cum pedibus ad motum localem destituantur, ne tamen debitum alimentum illis desit, ecce quid natura invenerit! Scopulus ipse, cui adhærent, pabulum amicū generat, quo nutriantur. Balena, quam animatum navigium dicere possis, si sine duce mare permearet, sæpius in arenas & syrtes non sine periculo impingeret, natura ergo piscem parvulum instruit perpetuum viæ per fluctus ducem, ac individuum comitem. Si coturnices, imbelles avium genus, solæ volarent, sæpe sæpius volucrum rapacium præda forent; id ne accadat, alites confederatas habent, quæ eas tuentur. Atque ita nulla, quantumvis vilissima creatura est, quæ, si propriæ vires ad finem propositum non sufficiunt, non juvetur auxilio quodam aliunde succenturiato. Dicite, quæso, an Deus benignius tractabit bestias, ad hominum servitia destinatas, quàm hominem brutorum Dominiū? Cum ergo finis hominis sit supernaturalis felicitas, quàm solis naturæ viribus obtinere non potest, necesse est, eum aliunde mediis opportunis à DEO juvari: accedit quòd DEUS nos severissimā lege obliget ad finem istum consequendum, poenisque gravissimis nostram in hoc negotio segnitiam castiget: *Apprehende*, jubet per D. Paulum, *apprehende vitam æternam*; quod idem est ac dicere, quamvis illa te fugere videatur, tu illam inse-

quere, tu illi jungere, ejusque possessionem *apprehende*. Necesse igitur est, ut robur nobis, & vires suggerat, tantæ obligationi pares: nunquid enim aliàs crudelissimi tyranni titulum mereretur? Quod, quæso, de Deo iudicium formaretis, si nobis volatum præciperet, nec alis tamen instrueret? Si loqui juberet articulatè, & linguam negaret? si intueri juberet, & oculos clauderet? Magis autem impossibile est, ut nostris viribus ad æternam felicitatem eluctemur, quàm ut videamus sine oculis, sine lingua loquamur, aut sine penis volemus. An ergo credere potestis, DEUM nobis auxilia negare, quæ debilitatem nostram suppleant? Si enim *inter homines, à recti discordat affectu, quæ à subjectis, exigit, quod in potestate non tribuit, hoc de Deo quæ conscientia sentiatur?* dicere mihi liceat cum Ennadio? si tale tyrannidis genus, nec in homine veniam meretur, ut quid ergo, Deo illud affingimus? Cum Saul Davidem Goliatho Antagonistam opponeret, nunquid arma & thoracem regium eidem obtulit? Cum Elisæus puero suo Giezi imperaret, ut filium viduæ ad vitam revocaret, nunquid prodigioso suo baculo illum instruxit? Cum Moyses ab Aarone exposceret, ut muscis & culicibus Ægyptum repleret, nunquid Virgam ei suam indulxit? an non idem Deus facit, si non solum vult, sed & imperat, ut homo se ad paradisi possessionem disponat? *Apprehende vitam æternam*. Quæcunque ergo ad finem adeò excelsum requiruntur auxilia, ea

D d d 2

nemi;

nemini, ut impius sit: & sceleratus, negari certum est, eaque vel actu jam habet, vel si petat, certò obtinebit. Hæc Concilii Trid. doctrina est, conformis celeberrimo D. Augustini *ess. 6. c. 10.* fato: *DEUS impossibilia non jubet, sed jubendo monet, aut facere, quod possis, aut petere, quod non possis.* Adhæc homo justus acceptam gratiam servare potest, si velit, injustus verò obtinere eam potest, si velit; atque adeo omnes salvi fieri possunt, si modò velint: statuendum ergo, ut ad propositum redeamus, DEO nullius hominis interitum adscribi posse. *Job. 34. 12.* Verè *DEUS non condemnabit frustra,* sed voluntate seriâ, sincerâ, & quantum in se est, efficacissimâ omnium & singulorum salutem desiderat: *2. Tim. 2. 4.* *DEUS vult omnes Homines salvos fieri,*

VI. Verùm sac verborum, dicetis, nî fallor; permitte, ut & nos modò loquamur: si omnibus hominibus sufficientia ad salutem auxilia suppetunt, nunquid tamen verum est, aliis plura dari, & aliis pauciora? quid ergo mirum, nobis tam malè in salutis negotio consuli? Non est dissimulanda hæc difficultas, sed planè & sincerè respondendum: si enim DEUS tam copiosis, tamque efficacibus auxiliis nos quoque, ut alios, instrueret, tum & nos perfecti evaderemus, & sancti; ille autem in nostra commoda restringit manum, quam in aliorum favorem laxat: quid ergo mirum, si, quod DEUS avertat, damnemur, dum nobis sufficientia solùm auxilia præbet, aliis verò efficacissima: Hic enim verò fateor, vos

mihi bilem movere: *ô homo, tu quis es, qui respondeas DEO?* dicam vobis cum D. Paulo, nisi impia verba reor beatis: *ô homo! ô homo, tu quis es?* qui enim estis vos, ut censoriâ virgulâ DEI Regimen noteris? si plenissimè vobis confert, quod debet, quid contra illum insurgitis? quid murmuratis? quid conquerimini, illicque damnationis vestræ causam tribuitis? Falsissima omnino est vestra illatio. & injustissima querela: nunquid licebit illi, esse liberalem in unum, quin injuriam inferat alteri? mirum enim verò est, DEO soli non licere, amico majus beneficium conferre, dum tamen omnibus dat, quod debet? *nullâ iniquitate agitur,* ait D. Prosper, *liquidem in ipsis quoque fidelium populis non omnibus eadem, neque paria conferantur.* An non demonstravi vobis, DEUM omnibus dare auxilia sufficientissima? Abite ergo in pace. Sed dicite prius, quâ fronte vos DEUM parcum in dandis vobis gratiis appellare, quasi verò non in hac civitate, in hac Ecclesia, & hoc tempore loquerimini? quid ergo dicent gentes barbaræ, quæ infelici conditione aut ad deserta litora abjectæ, aut ad solitarias Insulas damnatæ sunt, quò fidei propagatio, aut oceani vastitate, aut viarum difficultate impedita, necdum pervenit? & tamen certissimum est, ne illos quidem populos, si damnentur, vel hincere quidem in sui defensionem valituros: *iterum autem nec his debet ignosci,* ait Ecclesiasticus, *nam à magnitudine speciei creaturæ, cognoscibilis.*

biliter poterat Creator horum videri. Per adspicibilem rerum creaturæ apparatus, & diversissimos Entium Gradus, veluti per scalam, ad DEI notitiam ascendere, eique juxta mensuram parci illius luminis, quod menti illorum illuxit, servire poterant. Quid ergo vos, vos, inquam, in corde & centro Christianismi, in civitate tam electa, ætate tam eruditâ nati? nunquid ob gratiarum penuriam justè dolebitis? Quantam non sui notitiam vobis DEUS donavit, tot Divinarum litterarum oraculis, tot conciliorum declarationibus, tot SS. Patrum commentationibus? An non major pars vestrum, ætatem periculis magis subjectam sub parentum curâ, qui salutis vestræ studiosissimi sunt, sub magistrorum sollicitâ disciplina transmisit? postquam autem ætatis maturæ confinia attigistis, quot non spiritualis vitæ duces vobis suppetebant, quot conscientiae arbitri suam vobis operam obtulerunt? quanta Oratorum, ac Concionatorum copia est ad teporem vestrum inflammandum? quanta librorum piorum multitudo, ad excitandam pietatem opportuna? quantus Virorum Religiosorum numerus, qui ad vestra obsequia paratissimi sunt? an sacra forsân tribunalia vobis defunt, ad noxarum pondus deponendum? an claustra deficiunt, & sacræ solitudines, in quas è mundi tumultu veluti è fluctibus in portum vos nonnunquam recipere possitis? Quid denique tot genii Tutelares, qui latus vestrum stipant, quid agant continuò? an non iden-

tidem vos impellunt, ad vitii fugam virtutis exercitium, victoriam tentationum, & proborum exempla imitanda? DEUS ipse internis illustrationibus, quid non agit, quid non molitur, ut salutem vestram promoveat? an ullum, ut ita dicam, remedium intentatum relinquit? jam allicit promissis, jam terret minis, jam prosperis blanditur, jam stimulat adversis, jam flagris incitat: *vocat undique ad correptionem*, ait D. Augustinus, *vocat undique ad penitentiam, vocat beneficiis creatura, vocat per lectorem, vocat per tractorem, vocat per intimam cogitationem, vocat per flagellum correptionis, vocat per misericordiam consolationis.* Et vos adhuc contra Deum lamentari? demus enim, DEUM plura aliis auxilia, quàm vobis præbere, adeo ut eos etiâ, vel invitos & obnitentes ad salutem trahere potius, quàm allicere videatur, uti Saulo fecit, cum ei dixit: *durum est tibi contra stimulum calcitrare*; an idèò conqueri potestis, quod minori auxiliorum copiâ vobis succurrat, cum tamen tam copiosa suppeditet, ut non solum sufficiant, sed & debitam mensuram excedant?

VII. Sed pace vestrâ liceat mihi porro ratiocinari, & responsione Theologorum judicio universali & solidissima os vobis obturare. Dicite, unde vobis constat, quòd minoribus & non fortè majoribus, vel saltem æqualibus auxiliis instructi sitis: quàm alii, qui vos virtute & sanctitate præcedunt? unde, inquam, hoc scitis? an quia deteriores estis, debi-

D d d 3

lioribus

9. p. 9. 8. 9.
 8. 8. ad 1.
 Epist. 103.
 4. 3. 9. 1.

lioribus vos auxiliis instructos esse arbitramini? Inepta profecto illatio est, quod, qui minus bene operatur, minus gratiæ habeat, aut vicissim, qui plus gratiæ habet, melius hoc ipso operetur. Inepta, inquam, est hæc illatio, Auditores; Possunt enim duo æquali gratia præditi, diversissimè operari; diversitas autem ista non debet adscribi gratiæ, quæ eadem esse ponitur, sed cooperationi, quæ est diversa. Si mihi non creditis, credite saltem Doctori Angelico S. Thomæ, qui ait: *licet baptizati aliqui aequali interdum gratiam percipiant, non equaliter illâ utuntur, sed unus studiosius in ea proficit, alius per negligentiam gratia DEI deest*: an non videtis ejusdem solis radiis liquefieri ceram, & indurati lutum? Eodem modo ait D. Hieronymus in doctissima epistola ad Edibiam eidem gratiæ cor unum cedit, alterum resistit, & induratur; an non videtis eandem pluviâ unum pratum producere flores, alterum verò lappas? sic pariter, ait Origenes in eruditissimo libro Periarchon, eadem gratia mens una fructificat, altera silvescit & obstinatur. Hanc ipsissimam doctrinâ clarissimè tradit D. Augustinus libro duodecimo de Civitate Dei, ubi ait, posse duos homines ejusdem temperamenti & indolis, eademque gratiâ instructos, eandem mulieris cujusdam formam intueri, quorum alter impudicâ flammâ inardescat, alter mentem castam conservet; non aliam ob causam, quàm quod diversis modis liberæ voluntatis suæ arbitrio & acceptâ gratiâ

utantur. Eandem doctrinam confirmat D. Greg. Nissenus in oratione de Catechumenis; eandem D. Joannes Chrysostomus in Epistolam ad Romanos; eandem S. Cyrillus in Evangelium S. Joannis; eandem D. Prosper in famoso illo de gentium vocatione libro; eandem quoque D. Bonaventura in 4. sent. ubi hæc verba apponit: *ex equali gratia, aliquando magis fervens elicitur motus, aliquando minus, secundum cooperationem liberi arbitrii*: quæ ergo audaciâ dicitis, vos ad bene operandum non accepisse satis gratiæ, quantum isti, vel illi? quo autore hoc dicitis? quo indicio, quo fundamento? dicite potius, gratiam vestram non esse efficacem, sed vanam, infructuosam, nullam; & tum primum verum dicetis: sed quis in culpa est? an non vos ipsi? qui, cum cælestem gratiam eo ardore suspicere debuissetis, qualem à suo Timotheo Paulus postulat, dum ait: *noli negligere gratiam, quæ data est Tibi*, eam negligitis, illos imitari Navarchos, aut habiles parum, aut minus attentos, qui aliis velocissimè progredientibus, longo alios ante se spatio relinquunt, non quod eodem vento careant, sed quod illo, dum aspirat, uti nesciant. Desistite ergo de DEO conqueri, nec defectui liberalis ejusdem beneficentiæ adscribite, quod unice in defectum liberi vestri arbitrii refundendum est, cum non solum certum sit, quod ille vos salvos velit & ad id auxilia abundantissima subministret, non tantum quæ

quæ sufficientia, sed fortè plura ac fortiora, quàm aliis, qui vos & fervore Spiritus, & Sanctitate præcedunt. Quod si talia vobis auxilia porrigat, quibus per suam Omniscientiam prævidet, vos non ritè usuros, hoc non Ipsi, sed vestra est culpa, qui illis ignave abutimini: *ipsi fuerunt rebelles lumen*, dixit de Peccatoribus Jobus; non quòd DEUS ipsis clarum veritatis lumen non accenderit, sed quòd illi oculos clausierint, ne viderent veritatem. Alio loco ait: *dicebant DEO, recede à nobis*, & alibi:

Job. 21. 14. *dixerunt DEO recede à nobis*, & Job. 22. 17. rursus: *quasi de industria recesserunt ab eo*, & omnes vias ejus intelligere noluerunt. Culpam ergo omnium

malorum vestrorum in vos ipsos conjicere discite: *perditio tua Israel!* dicitur ex toto corde vestro: *ego sum, qui peccavi, ego, qui impiè egi, ego qui iniquè gessi*. Fatemini cum Jeremia; vos esse, qui vestro vos inimico in servitutem venditis pro lucro vilissimo:

Thren. 3. 6. *Egypto dedimus manus & Assyriis, ut saturemur pane*. Dicite, vos cedere, dicite vos cadere, quia ita vobis lubet; vultis enim cadere, & ultro vos in lapsum præcipitatis; alia sanè

ratio dari non potest, *ipsi nos seducimus*, ut D. Joannes testatur. Quanta non dæmonum vis, & potentia est? & tamen illi nec minimum quidem à vobis obtinere possunt, nisi spontè vestrà assentiāmini; instigare vos possunt, importuni esse possunt, sed vim inferre non possunt: *dixerunt anima tua*, notate appositissimum Isaïæ textum, *dixerunt anima*

tua, incurvare, ut transeamus. Ecce non audent pedem dorso vestro imponere! *incurvare, incurvare*; sed postulant, ut ipsimet vos inclinetis & subternatis: si ergo vobis prævalent, si vos conculcant, unde hoc accidit? nisi quòd vos ipsos ultro eorum pedibus ignavè subjiciatis: *dixerunt anima tua incurvare, ut transeamus, & posuisti ut terram corpus tuum, & quasi viam transeuntibus*. Ah Christiani, liberum vestrum arbitrium fræmate, & in officio continete, nec quidquam porro dubiteris: salvi eritis, salvi eritis! Nunquam Holofernes infernalis formosam Juditham tanget, dicam animam vestram. Stabat illa incolumis, conari tamen poterit & blandiri, *ut sponte con Judith. 12. sentiat*. Sed finite, hoc faciat ini-

micus; nil interest, vos occasiones pravas fugite, & mediis ad salutem datis strenuè utimini, Exomologesin crebrò, sæpe sacram synaxin obite, DEO identidem vos commendate, opem & auxilium ejus efflagitate, & ego certissimò vobis promitto, vos æquè, ac quemvis alium, salvos fore & beatos.

VIII. Scitis tandem, quid rei sit? dicam perspicuè: Velletis sanè terræ deliciis frui, indulgere genio, cupiditatibus fræna laxare, & nihilominus in paradysum transferri, sine ullo labore, aut impensis vestris: quin velletis, ut Paradysus ipse ad vos descenderet, ne vos laboriosè illuc eluctari, & incommodum subire necesse sit. Semelin divinis oraculis legitur, paradysum in singularis favoris testi-

Apocal.
21. 2.
Ibid. 10.

1. Thess.
5. 9.

Hom. 60.
ad pop.

testimonium ad quendam descendisse, cui nomen erat Joanni, *vidi civitatem sanctam Jerusalem novam descendentem de caelo!* sed quorsum tandem descendit? *super montem magnum, & elatum.* Hem in montis verticem, & montis sublimis quidem, atque ardui: & qua de causa? si enim civitati illi sanctae placuit descendere, cur non in planitiem, ut Apostolo jam laboribus fracto, jam seni, jam decrepito non nihil parceretur, ne porro montem conscendere necesse esset? minimè certè; mysterium subest. Paradisus nimirum non datur ignavis, non datur Paradisus ignavis: error tam crassus evellendus, si fortè alicujus in animo radices egisset; DEUS gloriam suam dare statuit in præmium & mercedem, ut & nos aliquid, & quidem de nostro conferamus. *Non posuit nos DEUS in iram;* hoc sanè verissimum est: in quo ergo nos posuit, *in salutem, in salutem?* Non; sed *in acquisitionem salutis*, ait Apostolus, Vult ergo, ut illam nostro labore obtineamus; vult, ut nec otii, nec superbiæ materiam habeamus: quid ergò fecit? adedò ordinatè omnia disposuit, ut salus nostra, nec tota foret nostra, nec tota DEI; non nostra tota, ut nos demissos & humiles conservaret, non tota DEI, ut ne otio diffueremus: *neque nos supinos esse vult DEVS, propterea non ipse totum operatur*, ait S. Chrysostomus, *neque vult esse superbos, & ideo totum nobis non cessit.* Nobis gratius foret, si DEVS omnia, nos nihil omnino faceremus; hoc autem

DEO non placet, Auditores, Ipsi est, nos vocare; nostrum, vocanti respondere; DEI est invitare, Nostrum, invitanti parere: *vocabis me, & ego respondebo tibi.* Ille nos incitabit, alliciet, impellet, *operum tuarum porriges dexteram*, ut in jugum montis licet altissimi elu- stemur, & pulcherrimam Sionis urbem occupemus, cavendum tamen, ne primis statim DEI conatibus resistamus; aliàs, si desideratà salute exciderimus, non DEI, sed nostrà culpà id fiet: *perditio tua Israel!*

PARS ALTERA.

IX. EXcusationem ac veniam merentur impii, si DEVS valde ardua, & laboriosa ab illis exigeret; tunc enim partem culpæ in DEUM derivare posse viderentur, si salutis suæ jacturam paterentur. Sed dicant, num DEVS tantum ab illis requirat, ut salventur, quantum illi sustinent, ut damnentur? Audite quæso, quid Jeremias dicat peccatoribus: *ut iniqui agerent, laboraverunt.* Creditisne, quàm plurimis eorum parvi stetit, ut malè agerent? *laboraverunt, laboraverunt!* sed nunquid, dicetis, Lex Christiana difficilis est? verum, obsecro, in quo sitam censetis hanc difficultatem? an quia præcipit, corpus subjugare, ne seditiosè insurgat adversus animam? Sed quæ non incommoda, quas molestias tolerant impii in tractandis negociis iniquis? nunquid laborant, dum frigori, ventis, & æstui se exponunt? An quia jubet, propriam voluntatem frangere, & domi-

domare appetitum, ne rationi se oppo-
nat? sed quam duram & vilem servitu-
tem servire necesse est, ubi modicæ
promotionis spes effulget? Nonne
submittere vos debitis aulicis, offi-
cialibus ac ministris? *Et si tanta suf-
fert anima, ut possideat, unde pereat?*
quanta debet sufferre, ne pereat?
dicam vobis cum D. Augustino. An
fortè Lex Divina ideo vobis difficilis
apparet, quòd imperet contemnere
mundum, divitias, patriam, consan-
guineos, affinitates, sanitatem, & vi-
tam ipsam, si ad salutem necesse sit?
sed quoties vos ipsi vitam manifesto
discrimini exponitis ob vanissimum
punctum honoris? unius Tituli am-
bitio, iudiciorum dissensio, & con-
tentio de gradu dignitatis, nunquid
subitò stricto ense deciditur? Pereat
fortuna, pereat familia, pereat sanguis,
pereat corpus & anima; vindicta su-
menda est, ferròque decernendum:
non rarò, licèt viribus & conditione
multum inferiores, æmulos in certa-
men ultro deposcitis? injuriis lacessi-
tis, ad vulnera & cædem provocatis,
nudum pectus alterius mucroni offer-
tis: An DEUS unquam à vobis tan-
ta pro Cælo petit, quanta vos pro in-
ferno sustinetis? ò cæcitas, & insania,
exclamat eloquentissimus Salvianus:
quanto studio infelicissimi hominum
id efficitis, ut miserrimi in aterni-
tate sitis, quanto minore cura, mino-
re ambitu id vobis prestare potui-
stis, ut semper beati esse possitis! Eja
si quid ingenii vobis est, respondete:
hinc nunquam vos extricabitis; si e-
nim vires vobis deessent ad ea ferenda,

R. P. Seguari Quadragesimali.

quibus infernum promeremini, tunc
enimverò crederem, vos ea ferre non
posse, quibus Paradisus obtinendus
est: si ergo sat virium vobis suppetit
ad iniquitatem cur non etiam ad virtu-
tem & sanctitatem? Verùm quid fru-
stra huic veritati confirmandæ immo-
tor? cùm certissimum sit, reprobos
non solum laborare in perniciem su-
am, sed & lassari, ut ipsimet damnati
serò nimium fatentur: *Lassati sumus* *sq. i. v.*
in via iniquitatis, lassati sumus in
via perditionis, ambulavimus vias
difficiles! Nihil adhuc dixi de gra-
vissimis laboribus militiæ, nihil de hor-
rore conflictuum, nihil de inquie-
titudine litium, nihil de angustiis am-
bitionis, nihil de sollicitudinibus
avaritiæ, nihil de doloribus Crapulæ
& ebrietatis; nihil de molestiis, mi-
seriis & incommotis, quæ toleran-
tur ex cæca lascivi amoris passione;
non de lachrimis, quas ejus gratiâ
fundunt; non de servitiis, quæ
præstant; non de æmulationibus ac
zelotypiâ, quas sustinent; non de in-
juriis, quas absorbent; non de peri-
culis, quæ subeunt; non de divitiis,
quas dilapidant; non de honore, quem
pessumdant; non de morbis fædissi-
mis, quos contrahunt. An non e-
nim in dies singulos novi reperiun-
tur Ammones, qui unius Thamaris
amore *extenuantur macie*, animi
deliquia patiuntur, vires & vale-
tudinem perdunt? Quod si, ò Ju-
venes lascivi, vel minimam eorum
particulam sustineretis propter DE-
UM, quæ in vilissimi scorti aut a-
masiæ gratiam toleratis, finire, di-

Ecc

cara

cam liberrimè, nunquid salvi & sancti evaderetis?

X. O Pater, respondebitis. natus tu simplex es, & rerum nostrarum rudis: gravia quidem & dolorifera sunt, quæ commemorasti, sed dolor iste amabilis est, dolor suavis; atque ideo, si nescis, à Poëtis *dulce amarum* appellatur: dolor iste genio nostro gratus & inclinationi conformis est, secus ac ille, quem lex Evangelica parit; ille enim fastidio plenus est, & acerbus. Ita ne? non credebam enimverò, tantum latere discrimen grates igitur vobis debeo, quòd hoc mihi arcanum tam opportunè suggereritis; inde enim validè vos stringam, & argumenti mei vim fortius in vos intorquebo. Dicite ergo, quanam diversitatis hujus causa subesse potest? si enim dolores isti secundum se considerentur, iidem omnino sunt: sermo enim nobis est de eadem fame, de eadem siti, de eadem vigilia, de eadem adversitate pro Deo toleranda, quam rei alicujus creatæ amore sustinetis: tota igitur diversitas in eo sita est, quòd aliquando quidem propter DEUM, aliàs verò propter creaturam ea tolerari supponamus. Itaque cum rei creatæ amore has molestias toleratis, ea vobis suaves, sapidæ, & *dulce-amare* videntur; cum verò propter DEUM & Cælum ferendæ sunt, insuaves, insipidas, & penitus amaras censetis? an non ita est? Eja ergo, Peccatores victas vobis manus porrigo; præclara enimverò, si superis placet, vobis suppetit excusatio: quid ultra ra-

tionum momenta conquiro, & argumenta accumulo? Illi unico omnia responso jugulant. Audite igitur angeli, audite dæmones, audiat cælum & terra, *audite hæc omnes gentes, auribus percipite omnes, qui habitatis orbem*. Tandem justam excusationem habent peccatores Christiani, si damnentur. Et quam illam arbitramini? an quòd Deus illos in cælum admittere non velit? non ille enim, velut pientissimus eorum Pater, promptissimus est, & sincerè eorum salutem desiderat. An, quòd careant sufficientibus auxiliis? Non; nemini enim à DEO onus imponitur, quod vires excedat. An quia auxilia abundantia illis desunt? Non; quia ea illis nascendi conditio obigit, in qua ingens auxiliorum copia abundat. An fortè, quòd non habeant auxilia iis æqualia, qui salvi sunt? Non; quia minimè infallibilis est regula, illum fortiora aut plura habere auxilia, qui melius operatur. An, quòd eas molestias pati non possint; quæ in via virtutis & in negotio salutis devorandæ sunt? Nec hoc quidem; quia longè majora tolerant caduci commodi, ambitionis, æmulationis, passionis, aut vilissimæ feminæ amore, ita quidem, ut, quemadmodum deploravit Jeremias, libentissime *serviant Diis alienis, qui non dant eis requiem diè ac nocte*. Cur ergo tandem excusationem merentur? Erubesco dicere; sed dicam tamen: quia nimirum molestias istas deberent DEI amore sustinere. Repeto, quia molestias istas deberent DEI

DEI amore sustinere; hæc enim tota vis excusationis est. O Peccatores Christiani! quid dicitis? an hanc excusationem probatis? Creditisne, illam vobis patrocinari & prodesse? Eia liberè igitur, & in faciem Christo dicite: si pro alio sustinere necesse foret, quod tui amore tolerandum est, non foret id usque adeo difficile, sed potius iucundum, genio gratum, inclinationi conforme, vocarique posset, *dulce amarum*. Sed pro te, ô Christe! hæc pati, insuave, acerbum & penitus amarum est. O Dedecus! ô ignominiam! an hæc in faciem Christi dicere non erubescitis? quasi verò ille, qui hinc sub velo Eucharistico latet, vos minimè audiret? Hæcine est reverentia effuso illius sanguini, hæc gratitudo sauciis illius membris debita? dicere, pro

DEO pati, dulce non esse? Ah nimium quantum patet, vos nunquam gustasse, quam suavis sit Dominus! quodsi hinc excusationi ultrà confidere placet, eia vivite deinceps, uti lubet, & libet; me enim pudet, eam porro confutare: si verò agnoscitis, eam esse vobis probrosam, ac DEO ipsi ignominiosam; quam ergo aliam excogitabitis, quo vos convertetis, quid respondebitis? Fatemini igitur, vos esse convictos, neque aliud à nobis qui peccatores sumus, opportunius consilium, arripisse, quam ut ex hoc momento in seriam vitam, & morum emendationem incumbamus, ut imminentem jam nobis æternum interitum evadamus; in quem, si, quo casu præcipitabimur, verè nobis exprobrari fatebimur: *perditio tua Israël*.

SERMO TRIGESIMUS SECUNDUS.

DIE JOVIS POST DOMINICAM PASSIONIS.

*Dixit autem ad illam: Remittuntur tibi peccata tua,
vade in pace, Luc. 7.*

12 **L** Fortunatam Magdalenam! quæ DOMINUM, tam amabilem & benignum offendit, ut unicâ animi demissione placari, & paucarum lachrima-

rum pretio conciliari se patiat: an enim, si Phariseum, in cuius domo, hæc gesta sunt, offendisset, tam facilem ab illo veniam obtenturam fuisset existimatis? poterat enim verò missella, odorum fragrantia instructa, & in lacrimas soluta flere, quantum liberat;

Ecc 2